

Trygg framtid for folk og natur.

Taushetsplikt

Forvaltningssamling, 14.11.2016

Hva er taushetsplikt?

- ▶ «En plikt til å hindre andre å få adgang eller kjennskap til visse opplysninger»
- ▶ Kan følge av lov, instruks eller avtale
- ▶ Brudd kan medføre straff, erstatningsansvar m.m.
- ▶ Typisk opplysninger som hører privatlivet til
- ▶ Ulike yrkesgrupper er pålagt taushetsplikt

WIKIPEDIA
The Free Encyclopedia

Avgrensning

► Forvaltningsmessig taushetsplikt

► Eckhoff/Smith:

«Plikten til å sørge for at visse opplysninger ikke kommer ut, verken ved at det fortelles om dem eller ved at dokumenter eller notater overlates til uvedkommende»

Nyttige rettskilder

- ▶ Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) §§ 13 følgende
 - ▶ Ot prp nr 3 (1976-1977)
 - ▶ Innst O nr 50 (1976-77)
 - ▶ «Forvaltningsloven med kommentarer» av Geir Woxholth
- ▶ Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova)
 - ▶ Justis- og politidepartementet sin rettleiar til offentleglova s. 73-97

Forvaltningsmessig taushetsplikt

► Opplysninger som er underlagt taushetsplikt er unntatt fra innsyn, jf. offentleglova § 13 (1)

► Plikt til å unnta, med mindre partsinnsyn

► Hvilke opplysninger som er taushetsbelagte reguleres i lov eller i medhold av lov

► Mest sentrale reglene finnes

i forvaltningsloven §§ 13 følgende

Oppbygging – fvl §§ 13 følgende

► § 13 – hovedregel om taushetsplikt

- § 13 a. (begrensninger når ikke behov for beskyttelse)
- § 13 b. (begrensninger ut fra private eller offentlige interesser)
- § 13 c. (informasjon om taushetsplikt, oppbevaring av opplysninger undergitt taushetsplikt)
- § 13 d. (opplysninger til bruk for forskning)
- § 13 e. (forskeres taushetsplikt)
- § 13 f. (forholdet til andre lover)

Hvem har taushetsplikt?

«Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan», jf. § 13 (1)

- ▶ Tjenestemenn, embetsmenn og andre ansatte
- ▶ Valgte og oppnevnte personer som gjør tjeneste for organet i råd, nemder eller utvalg
- ▶ Verv i ombudsfunksjon
- ▶ Ubetalt arbeid
- ▶ Helt kortvarige tilknytningsforhold

Hvem har taushetsplikt?

«Utfører tjeneste eller arbeid»

- ▶ Pressefolk og andre utenforstående faller utenfor
- ▶ Opplysninger som lekker ut til pressen rammes derfor ikke
- ▶ Heller ikke andre som tilfeldigvis får kjennskap til taushetsbelagt informasjon

Hva er taushetsbelagt?

«det han i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite om:»

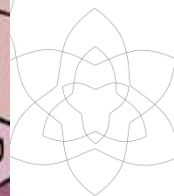
- 1) Noens personlige forhold
- 2) «Forretningshemmeligheter»

- ▶ Gjennom egen saksbehandling
- ▶ «Tilfeldige» opplysninger tilknyttet tjenesten
- ▶ Gjennom telefonsamtaler, samtaler med kollegaer, samtaler hvor man overhører andre
- ▶ Informasjon utenfor arbeidstiden tilknyttet tjenesten

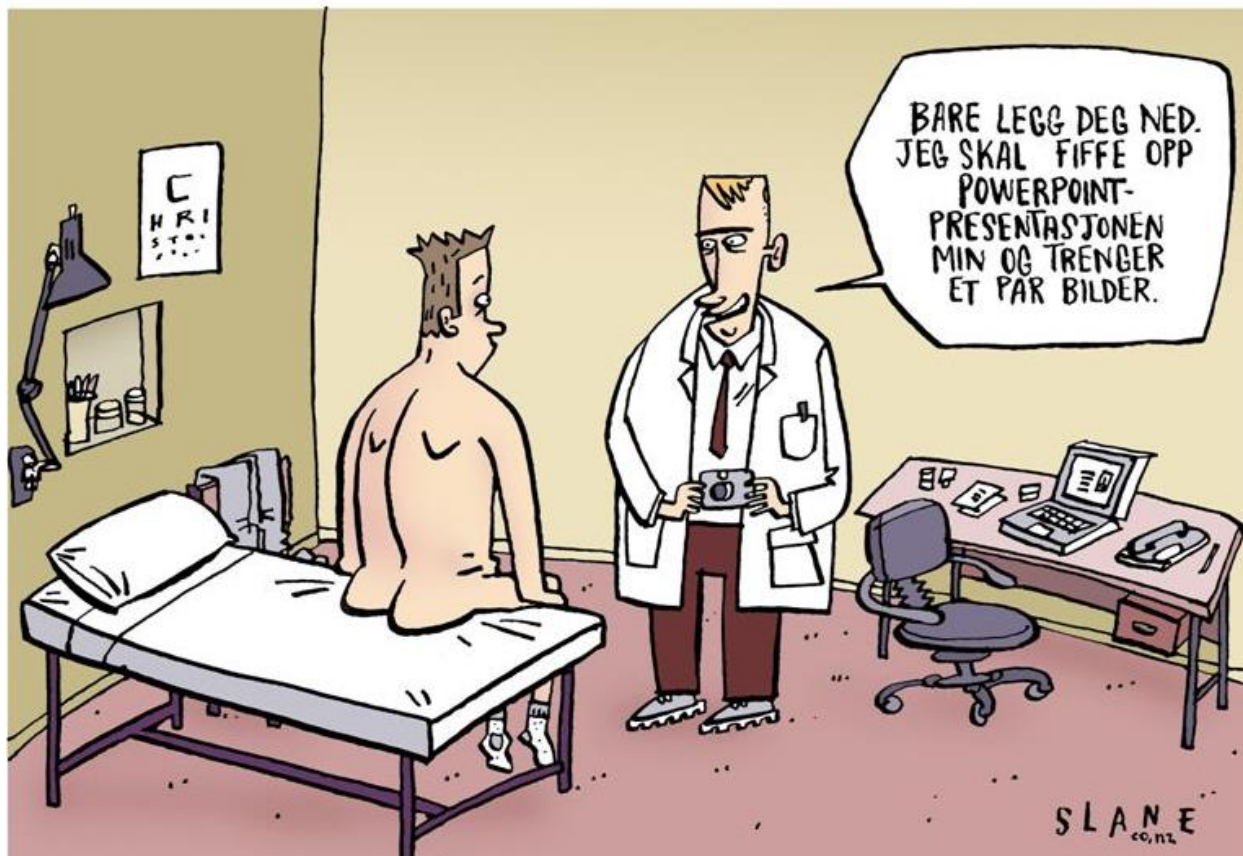
Ta det med ro, frue! Vi e svært opptatt av personvern i Molde kommune.

Taushetsplikt for personopplysninger

«Noens personlige forhold», jf. § 13 (1) nr. 1

Taushetsplikt for personopplysninger

«Noens personlige forhold», jf. § 13 (1) nr. 1

- ▶ Skjønnsmessig
- ▶ Hva som «vanligvis» vil betraktes som personlig
- ▶ Tas ikke hensyn til spesielt sensitive
- ▶ Tas heller ikke hensyn til de minst nærtagende
- ▶ Fysiske personer, jf. «noens»

Typiske person- opplysninger

- Slektskaps-, familie- og hjemforhold
- Fysisk og psykisk helse, karakter og følelsesliv
- Enkelte opplysninger om den enkeltes utdanning, arbeid og økonomiske situasjon
- Opplysninger om holdninger og innstillinger
- Person mottar sosialhjelp
- Person lider av sykdom eller handikap
- Opplysninger om personlig status

Oppgave 1 – Er dette opplysninger om «noens personlige forhold»?

Opplysninger om at Marte Kirkerud og Peder Ås skal gifte seg til våren.

FAKTA

Oppgave 2 – Er dette opplysninger om «noens personlige forhold»?

Opplysninger om tvangssauksjon av Marte Kirkerud og Peder Ås sin landbrukseiendom, gnr. 3 bnr. 4 i Fræna kommune.

FAKTA

Oppgave 3 – Er dette opplysninger om «noens personlige forhold»?

Opplysninger om saldo og bevegelse på Peder Ås sin skogfondskonto.

FLEIP

Oppgave 4 – Er dette opplysninger om «noens personlige forhold»?

Opplysninger om at Marte Kirkerud har misligholdt sine private gjeldsforpliktelser etter bryllupsreisen med Peder Ås.

FAKTA

Oppgave 5 – Er dette opplysninger om «noens personlige forhold»?

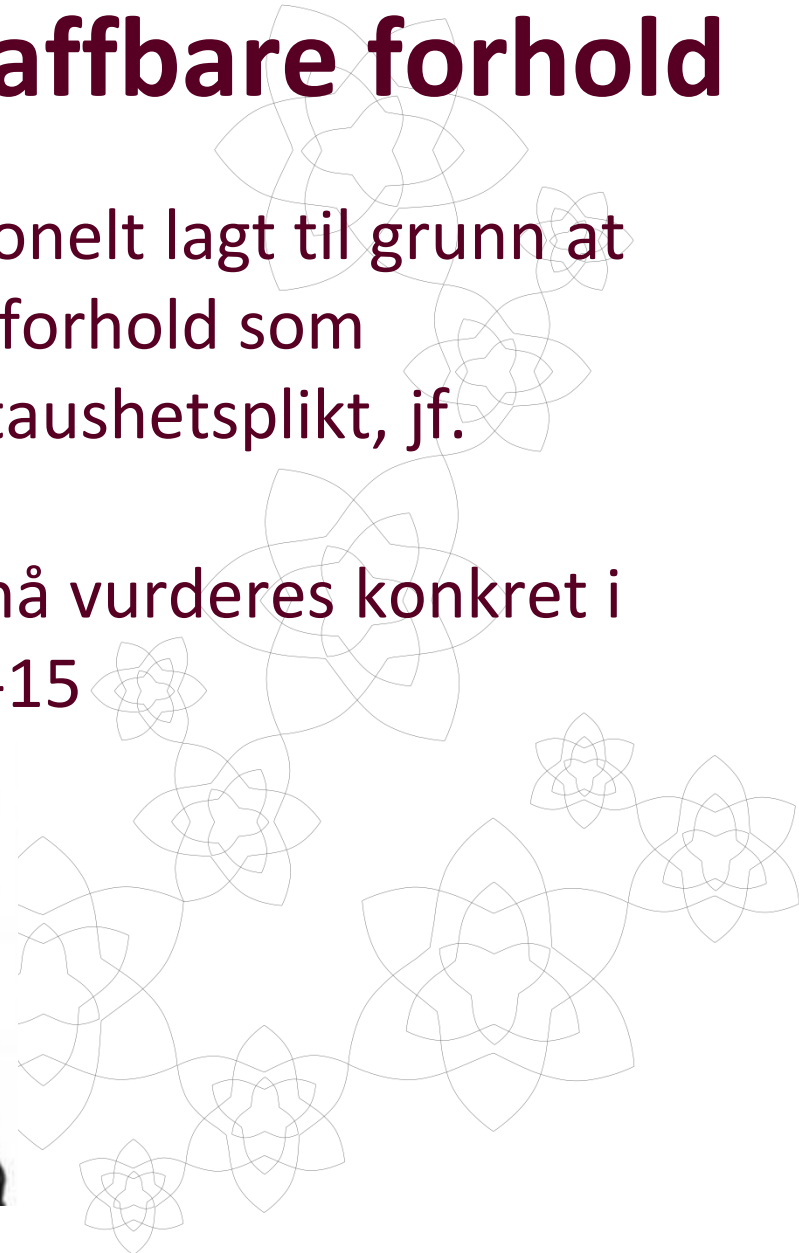
Marte Kirkerud og Peder Ås har forsettlig gitt feilopplysninger i søknaden om produksjonstilskudd, for å lure til seg 150 000 kr mer enn de hadde krav på. Marte skylder på Peder som spiller poker på nettet og lider av spillegalskap. Forholdet er ikke anmeldt.

Opplysninger om straffbare forhold

- Ombudsmannen har tradisjonelt lagt til grunn at opplysninger om straffbare forhold som utgangspunkt er underlagt taushetsplikt, jf. årsmelding 1988 s76
- Men at spørsmålet likevel må vurderes konkret i hvert tilfelle, jf. Somb-2000-15

Opplysninger om straffbare forhold

- Mer nyansert bilde etter at offentlighetsloven trådte i kraft 1. januar 2009
- **«For lovbrøt som er skjedd i næringsverksemd har det vorte stadig meir vanleg at brot på lover og forskrifter som blir oppdaga av offentlege kontrollinstansar, blir offentleggjorde»** jf. justisdepartementet sin veileder til offentleglova s. 81

Opplysninger om straffbare forhold

- Opplysninger om lovbrudd gjort i næringsvirksomhet vil som utgangspunkt ikke være taushetsbelagt

Kyrne som ble funnet ihjelsultet i mars 2015 etter at bonden sluttet å mate dem i desember året før ble lagt i en massegrav ved gården. Foto: Siri Juell Rasmussen

Høyesterett skjerper straffen for Jøa-bonden

Høyesterett skjerper straffen fra lagmannsretten med seks måneder og har dømt bonden som sultet ihjel 92 kyr til ett år og åtte måneders fengsel.

Her er noen av Mattilsynets bilder etter de 157 inspeksjonene i Oslo. Kun 40 av de 157 stedene slapp unna kontrollen uten påpekninger fra Mattilsynet. Se listen over de verste, og beste, stedene nedover i artikkelen.

Mattilsynet gjennomførte storkontroll i Oslo, Asker og Bærum. Se oversikt over de beste og verste stedene.

Opplysninger om straffbare forhold

- «Det må likevel leggjast vekt på om opplysningane berre gjeld mistanke om lovbrøt. I mange tilfelle kan det vere teieplikt på mistankestadiet, men ikkje når lovbrøtet er konstatert», jf. veilederen på side 82

Opplysninger om straffbare forhold

- ▶ Opplysninger om lovbrudd gjort som privatperson, vil derimot fortsatt som utgangspunkt være taushetsbelagt.

- ▶ Bakgrunnen for eller årsakene til lovbruddet vil kunne være taushetsbelagt uansett om det er gjort i næringsvirksomhet, yrkesutøving eller som privatperson.

Oppgave 5 – Er dette opplysninger om «noens personlige forhold»?

Marte Kirkerud og Peder Ås har forsettlig gitt feilopplysninger i søknaden om produksjonstilskudd, for å lure til seg 150 000 kr mer enn de hadde krav på. Marte skylder på Peder som spiller poker på nettet og lider av spillegalskap. Forholdet er ikke anmeldt.

Del 1 – FAKTA?

Del 2 – FAKTA!

Nøytrale opplysninger jf. § 13 (2)

► Som personlige forhold regnes ikke:

► Fødested

► Fødselsdato og personnummer (fødselsnummer)

► Statsborgerforhold

► Sivilstand

► Yrke

► Bopel og arbeidssted

► Med mindre røper et klientforhold eller andre forhold som må anses som personlige

Fødselsnummer _____

Personnummer

Kienn

1	1	0	7	7	9	4	1	0	1	2
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Dag

Måned

År

Individnummer

Kontroll-
siffer

Hva med bankkontonummer?

- ▶ Lovavdelinga (200900781 EO OKL):
 - ▶ Typisk personlig informasjon
 - ▶ Stor usikkerhet for den enkelte om åpent for innsyn
 - ▶ Vekt på farene for misbruk og kriminelle handlinger i kombinasjon med navn og personnummer
 - ▶ Må gjelde enkeltpersoner
 - ▶ Kontonummer tilhørende næringsdrivende, bedrifter, organisasjoner, offentlige organ osv. er ikke «noens personlige forhold»

Hva med bankkontonummer?

- ▶ «I denne saka får dette den konsekvens at kontonummeret til Nordsjødykker Alliansen ikkje er omfatta av teieplikt. Det same må etter Lovavdelinga si vurdering vere tilfellet for kontonummeret til den aktuelle rådgjevaren/etterforskaren, då denne latar til å ha ytt tenester til alliansen i næringsverksemd og nytte det aktuelle kontonummeret i denne samanhengen.»
- ▶ Kontonummer som benyttes i søknad om produksjonstilskudd?

Taushetsplikt for næringsopplysninger jf. § 13 (1) nr. 2

- Tekniske innretninger og fremgangsmåter, samt drifts- eller forretningsforhold
- «som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde»

Arten av opplysninger

- ▶ Produksjonsmetoder, produkt, kontraktsvilkår, markedsføringsstrategier, analyser, prognoser eller strategier knyttet til virksomheten
- ▶ «opphavsinteresser i vid forstand»

«Konkurransmessig betydning»

- ▶ Hindre spredninger av opplysninger som kan føre til økonomiske tap for vedkommende bedrift
- ▶ Sikre tillitsforhold mellom bedriften og det offentlige
- ▶ Irrelevant om mottakeren av opplysningen faktisk har nytte av dem
- ▶ Avgjørende om kan ha slike skadevirkninger som nevnt
- ▶ Gjelder ikke dersom opplysningene er allment kjent
- ▶ Monopolstilling

Næringsopplysninger som ikke er taushetsbelagte

- Generelle opplysninger om den økonomiske stillinga til en virksomhet
- Administrative opplysninger
- Opplysninger om produksjonskapasitet og kvantum
- Opplysninger om helsetilstanden til de ansatte
- Om virksomheten er skyldig i lovbrudd
- Forvaltningsvedtak som gjelder virksomheten

Etter avsluttet tjeneste jf. § 13 (3)

- ▶ Taushetsplikten gjelder fortsatt!
- ▶ Ikke utnytte taushetsbelagte opplysninger i egen virksomhet eller i tjeneste eller arbeid for andre

Begrensinger i taushetsplikten

«når det ikke er behov for beskyttelse» jf. § 13a.

- 1) Der det er gitt samtykke fra vedkommende som har krav på taushet
- 2) Dersom opplysningene blir gitt i statistisk form eller blir anonymiserte
- 3) Ingen rimelig interesse tilsier at de blir holdt hemmelige, for eksempel når alminnelig kjent/tilgjengelig

Avgrensning på grunn av samtykke jf. nr. 1

- ▶ Bare den som er «vernet» som kan gi slikt samtykke
- ▶ Ikke krav om skriftlig samtykke
- ▶ Må være gitt frivillig
- ▶ Ikke utnytte opplysningene i større grad en hva samtykket omfatter

Avgrensning når opplysningene er gitt i statistisk form eller er gjort anonyme jf. nr. 2

- ▶ Alle individualiserende kjennetegn må fjernes
- ▶ Ofte må det fjernes mer enn rene personopplysninger
- ▶ Ikke gjør tilgjengelig anonymiserte opplysninger dersom disse kan gjøres kjent gjennom sammenligning av allment tilgjengelig informasjon

Avgrensning når ingen berettiget interesse tilsier at de holdes hemmelig jf. nr. 3

- ▶ Opplysningene er alminnelig kjent eller alminnelig tilgjengelig andre steder
- ▶ Alminnelig kjent dersom publisert offentlig
- ▶ Rykter, eller bare kjent i et avgrenset miljø er ikkje tilstrekkelig

Begrensinger i taushetsplikten

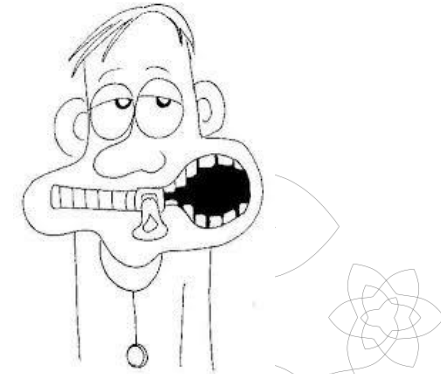
«ut fra private eller offentlige interesser» jf. § 13b.

- ▶ Partene i en forvaltningssak
- ▶ Formålsrealisering
- ▶ «samme organ eller etat»
- ▶ Statistikk mv.
- ▶ Andre forvaltningsorganer
- ▶ Lovbrudd

Brudd på taushetsplikt

«§ 209. *Brudd på taushetsplikt*

Med bot eller fengsel inntil 1 år straffes den som røper opplysning som han har taushetsplikt om i henhold til lovbestemmelse eller forskrift,² eller utnytter en slik opplysning med forsett³ om å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning.

Første ledd gjelder tilsvarende ved brudd på taushetsplikt som følger av gyldig instruks for tjeneste eller arbeid for statlig eller kommunalt organ.

For den som arbeider eller utfører tjeneste for et statlig eller kommunalt organ, rammer første og annet ledd også brudd på taushetsplikt etter at tjenesten eller arbeidet er avsluttet.

Grovt uaktsom⁴ overtredelse straffes på samme måte.»

Takk for meg!

